

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA**nr 197/03/COL****z dnia 5 listopada 2003 r.**

zmieniająca po raz trzydziesty dziewiąty Zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa poprzez dodanie nowego rozdziału 34: Stopy referencyjne, stopy dyskontowe i stopy procentowe stosowane w przypadku zwrotu pomocy państwa niezgodnej z prawem

URZĄD NADZORU EFTA,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 61 do 63 oraz Protokół 26,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości ⁽²⁾, w szczególności jego art. 24, art. 5 ust. 2 lit b) i art. 1 w części I Protokołu 3 ⁽³⁾,

ZGODNIE Z art. 24 Porozumienia o Nadzorze i Trybunale, Urząd Nadzoru EFTA nadaje moc prawną postanowieniom Porozumienia EOG dotyczącym pomocy państwa,

ZGODNIE Z art. 5 ust. 2 lit. b) Porozumienia o Nadzorze i Trybunale, Urząd Nadzoru EFTA wydaje zawiadomienia oraz wytyczne w kwestiach objętych Porozumieniem EOG, jeśli Porozumienie to lub Porozumienie o Nadzorze i Trybunale wyraźnie tak stanowi lub jeśli Urząd Nadzoru EFTA uznaje to za konieczne,

PRZYWOŁUJĄC Zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa ⁽⁴⁾ przyjęte przez Urząd Nadzoru EFTA ⁽⁵⁾ dnia 19 stycznia 1994 r.,

MAJĄC NA UWADZE, że dnia 8 maja 2003 r. Komisja Europejska opublikowała nowy Komunikat w sprawie stosowania oprocentowania w przypadku zwrotu pomocy niezgodnej z prawem ⁽⁶⁾,

MAJĄC NA UWADZE, że niniejszy komunikat ma również znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

MAJĄC NA UWADZE, że należy zagwarantować jednolite stosowanie zasad EOG w zakresie pomocy państwa na całym terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z pkt II części „OGÓLNE” zamieszczonej na końcu załącznika XV do Porozumienia EOG, Urząd Nadzoru EFTA przyjmie, po konsultacji z Komisją, akty prawne odpowiadające tym, które zostały przyjęte przez Komisję Europejską,

MAJĄC NA UWADZE, że poprzedni rozdział 33.2 wytycznych w sprawie pomocy państwa dotyczących referencyjnych stóp procentowych również traktuje o stopach procentowych i z tego względu winien stać się częścią tego samego rozdziału, który zawiera postanowienia dotyczące stóp procentowych stosowanych w przypadku zwrotu pomocy państwa niezgodnej z prawem,

PO KONSULTACJI z Komisją Europejską,

ODWOŁUJĄC SIĘ DO konsultacji, które Urząd Nadzoru EFTA odbył z państwami EFTA w przedmiotowej sprawie na wielostronnym spotkaniu dnia 20 czerwca 2003 r.,

⁽¹⁾ Zwane dalej Porozumieniem EOG.

⁽²⁾ Zwane dalej Porozumieniem o Nadzorze i Trybunale.

⁽³⁾ Protokół 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale zmieniony przez państwa EFTA dnia 10 grudnia 2001 r. Zmiany weszły w życie dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁽⁴⁾ Zwane dalej „wytycznymi w sprawie pomocy państwa”.

⁽⁵⁾ Pierwotnie opublikowane w Dz.U. L 231 z 3.9.1994 oraz w Suplemencie EOG nr 32 z tego samego dnia, ostatnio zmienione decyzją Kolegium nr 196/03/COL z dnia 5 listopada 2003 r., dotychczas nieopublikowaną.

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji w sprawie stosowania oprocentowania w przypadku zwrotu pomocy niezgodnej z prawem (Dz. U. C 110 z 8.5.2003, str. 21, sprostowanie w Dz. U. C 150 z 27.6.2003, str. 3).

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

1. Wytyczne w sprawie pomocy państwa zmienia się, dodając nowy rozdział 34: „Stopy referencyjne, stopy dyskontowe i stopy procentowe stosowane w przypadku zwrotu pomocy niezgodnej z prawem”.
2. Rozdział 33.2 wytycznych w sprawie pomocy państwa staje się rozdziałem 34.1. Usuwa się rozdział 33.2.
3. Tytuł rozdziału 33 „Inne postanowienia” zastępuje się tytułem rozdziału 33.1 i brzmi on obecnie „Przeliczenia pomiędzy walutami krajowymi a euro”. Wszelkie odniesienia w tym rozdziale dotyczące ECU zamienia się na „euro”. Skreśla się tytuł rozdziału 33.1.
4. Nowy rozdział 34 stanowi załącznik do niniejszej decyzji.
5. Państwa EFTA zostają poinformowane pismem zawierającym egzemplarz niniejszej decyzji wraz z Załącznikiem.
6. Komisja Europejska zostaje poinformowana, zgodnie z lit. d) Protokołu 27 do Porozumienia EOG, poprzez przekazanie jej egzemplarza niniejszej decyzji wraz z Załącznikiem.
7. Niniejsza decyzja, wraz z załącznikiem, zostaje opublikowana w Sekcji EOG oraz w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.
8. Decyzja w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli, dnia 5 listopada 2003 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Einar M. BULL
Przewodniczący

Hannes HAFSTEIN
Członek Kolegium

—

ZAŁĄCZNIK

**„34. STOPY REFERENCYJNE, STOPY DYSKONTOWE I STOPY PROCENTOWE STOSOWANE
W PRZYPADKU ZWROTU POMOCY NIEZGODNEJ Z PRAWEM**34.1. REFERENCYJNE STOPY PROCENTOWE ⁽¹⁾

- (1) W ramach monitorowania pomocy państwa przewidzianego w Porozumieniu EOG Urząd Nadzoru EFTA posługuje się różnymi parametrami, w tym także stopami referencyjnymi i stopami dyskontowymi.
- (2) Stopy te służą obliczaniu ekwiwalentu dotacji pomocy wypłacanej w kilku ratach oraz wartości pomocy udzielonej w formie obniżonych odsetek. Stosuje się je również przy wdrażaniu zasady *de minimis* oraz w przypadku zwrotu pomocy niezgodnej z prawem.
- (3) Stopy referencyjne mają odzwierciedlać przeciętną wysokość stóp procentowych obowiązujących w różnych państwach EFTA, będących stronami Porozumienia EOG, w odniesieniu do pożyczek średnio- i długoterminowych (pięć do dziesięciu lat) zabezpieczonych w sposób standardowy.
- (4) Od dnia 1 kwietnia 2000 r. obowiązują stopy referencyjne w następującej wysokości:
 - stopa indykatorywna odpowiada stopie rentowności pięcioletnich obligacji skarbu państwa w odpowiedniej walucie powiększonej o premię w wysokości 25 punktów bazowych,
 - stopa referencyjna równa jest średniej stóp indykatorywnych odnotowanych w poprzednich miesiącach, tj. wrześniu, październiku i listopadzie,
 - stopa referencyjna ustalana będzie (począwszy od 2001 r.) ze skutkiem od dnia 1 stycznia,
 - stopa referencyjna ponownie podlega dostosowaniu w trakcie roku, o ile różni się o więcej niż 15 % od średniej stóp indykatorywnych odnotowanych w ciągu ostatnich trzech miesięcy, za które dostępne są dane.

PONADTO NALEŻY ZAUWAŻYĆ, CO NASTĘPUJE:

- stopa referencyjna określona w powyższy sposób stanowi stopę minimalną, którą można podwyższyć w sytuacjach szczególnego ryzyka (np. wobec przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji lub w przypadku braku zabezpieczenia standardowo wymaganego przez banki).
 - Urząd Nadzoru EFTA zastrzega sobie prawo, o ile jest to niezbędne dla rozpatrzenia konkretnych spraw, stosowania bardziej krótkoterminowej stopy bazowej (np. jednoroczna stopa LIBOR) lub bardziej długoterminowej stopy bazowej (np. stopa obligacji dziesięcioletnich) niż stopa rentowności pięcioletnich obligacji skarbu państwa.
- (5) Stopy referencyjne publikowane będą przez Urząd Nadzoru EFTA w Internecie pod następującym adresem: www.eftasurv.int

34.2 STOPY REFERENCYJNE STOSOWANE W PRZYPADKU ZWROTU POMOCY NIEZGODNEJ Z PRAWEM ⁽²⁾

- (1) Artykuł 14 w części II protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale stanowi, że w razie podjęcia decyzji negatywnych w sprawach dotyczących pomocy niezgodnej z prawem Urząd Nadzoru EFTA decyduje o tym, że dane państwo EFTA podejmie niezbędne kroki mające na celu zwrot pomocy przez beneficjenta. Pomoc podlegająca zwrotowi obejmuje odsetki naliczone według właściwej stopy ustalonej przez Urząd Nadzoru EFTA. Odsetki są należne od dnia pozostawienia pomocy niezgodnej z prawem do dyspozycji beneficjenta do dnia zwrotu tej pomocy.

⁽¹⁾ Podrozdział odpowiada częściowo obwieszczeniu Komisji w sprawie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 273 z 9.9.1997, str. 3), wcześniej rozdział 33.2 wytycznych w sprawie pomocy państwa.

⁽²⁾ Niniejszy rozdział odpowiada komunikatowi Komisji w sprawie stosowania oprocentowania w przypadku zwrotu pomocy niezgodnej z prawem (Dz. U. C 110 z 8.5.2003, str. 21, sprostowanie w Dz. U. C 150 z 27.6.2003, str. 3).

- (2) W piśmie skierowanym do Państw Członkowskich UE z dnia 22 lutego 1995 r. Komisja Europejska wyraziła pogląd, iż stopy rynkowe stanowią, w związku z przywracaniem *status quo*, lepszą niż stopy ustawowe miarę korzyści niesłusznie przyznanych beneficjentowi pomocy niezgodnej z prawem. Komisja Europejska poinformowała zatem Państwa Członkowskie UE, że w ramach decyzji dotyczących zwrotu pomocy przyznanej niezgodnie z prawem za podstawę dla stopy rynkowej przyjmować będzie stopę referencyjną wykorzystywaną do obliczania ekwiwalentu dotacji netto dla środków pomocy regionalnej. Stąd też przez wiele lat praktyką przyjętą przez Komisję Europejską było włączanie do decyzji Komisji o zwrocie pomocy klauzuli nakładającej wymóg naliczania odsetek na podstawie stopy referencyjnej stosowanej do obliczania ekwiwalentu dotacji netto dla pomocy regionalnej. Dnia 9 września 1997 r. Komisja Europejska przyjęła obwieszczenie określające dalsze szczegóły w zakresie stóp referencyjnych stosowanych do obliczania spłat pomocy niezgodnej z prawem i innych celów ⁽¹⁾, włączone częściowo przez Urząd Nadzoru EFTA do wytycznych w sprawie pomocy państwa – zob. obecny rozdział 34.1 ⁽²⁾. Pojawiło się pytanie, czy wspomniane stopy procentowe winny być stosowane w ujęciu prostym czy złożonym ⁽³⁾.
- (3) Zgodnie z bogatym orzecznictwem sądów wspólnotowych ⁽⁴⁾ zwrot pomocy stanowi logiczną konsekwencję jej niezgodności z prawem. Celem zwrotu jest przywrócenie poprzedniej sytuacji. W wyniku spłacenia pomocy następuje utrata przez beneficjenta nieuzasadnionej korzyści, którą uzyskał na rynku w stosunku do swoich konkurentów, oraz przywrócenie warunków konkurencji panujących przed wypłaceniem pomocy. W praktyce rynkowej naliczenie odsetek prostych następowałoby zwykle jeżeli beneficjent środków nie skorzysta z kwoty odsetek przed upływem danego okresu, przykładowo wówczas, gdy odsetki są należne wyłącznie na koniec okresu. Odsetki złożone obliczano by zwykle, jeśli można by uznać, że w każdym roku (lub okresie) kwota odsetek została wypłacona beneficjentowi, powiększając odpowiednio pierwotną kwotę kapitału. W takim przypadku beneficjent osiągałby zysk z odsetek od odsetek wypłacanych za każdy okres.
- (4) W praktyce rodzaj przyznanej pomocy i sytuacja indywidualnego beneficjenta mogą być różne w zależności od przypadku. Jeśli pomoc wiąże się z nadwyżką, korzyść, jaką przedsiębiorstwo odniesie z jej tytułu, można przyrównać do lokaty, z której w normalnej sytuacji otrzymałoby ono odsetki złożone. Jeśli pomoc była pomocą inwestycyjną na określoną kwotę kosztów kwalifikowanych, mogła zastąpić inne źródło finansowania, które również w normalnych okolicznościach przyniosłoby odsetki złożone według stawek rynkowych. Jeśli pomoc stanowiła pomoc operacyjną, miałaby bezpośredni wpływ na rachunek zysków i strat, a tym samym na bilans, skutkując udostępnieniem środków na lokaty. Zatem, pomimo różnych sytuacji, wydaje się, że oddziaływanie pomocy niezgodnej z prawem polega na przekazywaniu beneficjentowi środków na warunkach podobnych do nieoprocentowanych pożyczek średniookresowych. Stosowanie odsetek złożonych wydaje się więc być niezbędne dla zapewnienia pełnej przeciwwagi dla korzyści finansowych wynikających z takiej sytuacji.
- (5) Urząd Nadzoru EFTA pragnie zatem poinformować państwa EFTA oraz zainteresowane strony, że w podejmowanych w przyszłości decyzjach dotyczących zwrotu pomocy przyznanej niezgodnie z prawem stosować będzie stopę referencyjną wykorzystywaną do obliczania ekwiwalentu dotacji netto dla pomocy regionalnej według wzoru dla odsetek złożonych. Zgodnie z powszechną praktyką rynkową kapitalizacja następować winna co roku. Podobnie Urząd Nadzoru EFTA oczekuje od państw EFTA stosowania odsetek złożonych w ramach realizacji nierozstrzygniętych decyzji dotyczących zwrotu pomocy, chyba że naruszałyby to podstawowe zasady prawa EOG.”

⁽¹⁾ Obwieszczenie Komisji w sprawie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych, zob. przypis 1.

⁽²⁾ Kolejne obwieszczenie Komisji w sprawie technicznych zmian w zakresie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 241 z 26.8.1999, str. 9), dotyczyło przejścia do trzeciego etapu unii gospodarczej i walutowej w dniu 1 stycznia 1999 r. i nie miało znaczenia dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

⁽³⁾ Obliczenie odsetek prostych opiera się na wzorze: »odsetki = (kapitał × stopa procentowa × liczba lat)«. Odsetki złożone, kapitalizowane w skali roku, oblicza się natomiast na podstawie wzoru: »odsetki = (kapitał (1 + stopa procentowa)^{liczba lat}) – kapitał«.

⁽⁴⁾ Zob. zwłaszcza sprawa C-24/95 *Land Rheinland-Pfalz przeciwko Alcan* [1997] ECR I-1591 i sprawa T-459/93 *Siemens przeciwko Komisji* [1995] ECR II-1675.